

IV

(Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom)

DECIZIA AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE A AELS

NR. 329/08/COL

din 28 mai 2008

privind ajutorul acordat în favoarea întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. (Islanda)

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE A AELS ⁽¹⁾,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European ⁽²⁾, în special articolele 61-63 și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul dintre statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽³⁾, în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 1 alineatul (2) din partea I și articolul 4 alineatul (4), articolul 6, articolul 7 alineatul (5) și articolul 14 din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție ⁽⁴⁾,

AVÂND ÎN VEDERE Orientările ⁽⁵⁾ Autorității privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul SEE, în special capitolul privind ajutorul pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate,

AVÂND ÎN VEDERE Decizia Autorității din 14 iulie 2004 privind măsurile de punere în aplicare menționate la articolul 27 din partea a II-a a Protocolului 3 ⁽⁶⁾,

DUPĂ CE A SOLICITAT părților interesate să își prezinte observațiile, în temeiul dispozițiilor menționate ⁽⁷⁾, și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

I. DATE FACTUALE

1. PROCEDURĂ

În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3, autoritățile islandeze au notificat vânzarea acțiunilor

statului deținute la Sementsverksmiðjan hf. prin scrisoarea din data de 19 august 2003 din partea Misiunii Islandei pe lângă Uniunea Europeană, prin care se transmitea o scrisoare a Ministerului de Finanțe din 19 august 2003 (documentul nr. 03-5685 A).

La 17 decembrie 2003, întreprinderea Aalborg Portland Íslandi ehf. a înaintat o plângere pe lângă Autoritate cu privire la termenii și condițiile de vânzare de către statul islandez a acțiunilor sale deținute la Sementsverksmiðjan hf. Autoritatea a primit și a înregistrat scrisoarea la 23 decembrie 2003 (documentul nr. 03-9059 A). Reclamantul a solicitat ca plângerea să fie examinată simultan cu notificarea de vânzare a întreprinderii prezentată de guvern.

În urma diferitelor schimburi de corespondență ⁽⁸⁾, prin scrisoarea din data de 21 decembrie 2004 Autoritatea a informat autoritățile islandeze cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I a Protocolului 3 cu privire la vânzarea de către statul islandez a acțiunilor sale deținute la Sementsverksmiðjan hf. (evenimentul nr. 296878). Autoritatea și-a exprimat îndoielile cu privire la valoarea de piață a Sementsverksmiðjan hf. la momentul vânzării acțiunilor statului, valoarea de piață a activelor răscumpărate de către stat, dreptul întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. de a utiliza fără nicio plată unele din activele localizate în Reykjavik vândute Trezoreriei Statului, precum și dreptul acestora de a redobândi anumite proprietăți și drepturi funciare în Reykjavik, la un preț prestabilit.

Decizia Autorității nr. 421/04/COL de inițiere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și în suplimentul SEE al acestuia ⁽⁹⁾. Autoritatea a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la aceasta. Autoritățile islandeze au transmis observații cu privire la decizie prin scrisoarea din data de 24 februarie 2005 (evenimentul nr. 311243). La 20 iunie 2005, Autoritatea a primit observații din partea Íslenskt sement ehf., cumpărătorul acțiunilor statului deținute la Sementsverksmiðjan hf. (evenimentul nr. 323552). La 2 septembrie 2005, Aalborg Portland Íslandi ehf. a transmis observații suplimentare (evenimentul nr. 333018).

⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.

⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul SEE”.

⁽³⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”.

⁽⁴⁾ Denumit în continuare „Protocolul 3”.

⁽⁵⁾ Orientări privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul SEE și a articolului 1 din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, adoptate și emise de Autoritatea de Supraveghere a AELS la 19 ianuarie 1994, publicate în JO L 231, 3.9.1994, p. 1 și în Suplimentul SEE nr. 32, 3.9.1994. Orientările au fost modificate ultima dată la 19 decembrie 2007. Denumite în continuare „Orientările privind ajutorul de stat”. O versiune actualizată a Orientărilor privind ajutorul de stat este disponibilă pe site-ul internet al Autorității: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Publicată în JO L 139, 25.5.2005, p. 37.

⁽⁷⁾ Decizia Autorității nr. 421/04/COL a fost publicată în JO C 117, 19.5.2005, p. 17 și în Suplimentul SEE nr. 24, 19.5.2005. Decizia Autorității nr. 368/06/COL a fost publicată în JO C 77, 5.4.2007, p. 21 și în Suplimentul SEE nr. 17, 5.4.2007, p. 1.

⁽⁸⁾ Pentru mai multe informații privind diferitele schimburi de corespondență dintre Autoritate și autoritățile islandeze, se face trimitere la Decizia Autorității de deschidere a procedurii formale de investigație, Decizia nr. 421/04/COL.

⁽⁹⁾ A se vedea nota de subsol 7.

Prin scrisoarea din data de 17 februarie 2006 (evenimentul nr. 363608), autoritățile islandeze au transmis Autorității o copie în limba engleză a unui acord între Sementsverksmiðjan hf. și Ministerul Industriei, care reprezenta Guvernul Islandei, în baza căruia întreprinderii îi era retrasă posibilitatea de a răscumpăra anumite active în Reykjavík. Mai mult, conform articolului 2 din acord, întreprinderea a închiriat activele pe care le-a utilizat începând cu 1 ianuarie 2004 pentru o perioadă nedeterminată, urmând să plătească o chirie lunară stabilită în conformitate cu prețurile pieței.

În lumina observațiilor făcute de către reclamant și în baza informațiilor și a clarificărilor suplimentare aduse de către autoritățile islandeze în cursul procedurii formale de investigație, Autoritatea a considerat necesară extinderea procedurii formale de investigație pentru a include preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii care reveneau întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. Prin urmare, aceasta a adoptat Decizia nr. 367/06/COL din 29 noiembrie 2006 privind preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf. Prin scrisoarea din data de 29 noiembrie 2006 (evenimentul nr. 399095), Autoritatea a informat autoritățile islandeze că a decis extinderea procedurii formale de investigație cu privire la această măsură. Autoritățile islandeze nu au transmis observații referitoare la decizia Autorității.

La aceeași dată, 29 noiembrie 2006, Autoritatea a închis procedura formală de investigație privind măsurile de ajutor în favoarea Íslenskt Sement ehf., grupul de investitori care au achiziționat acțiunile statului deținute la Sementsverksmiðjan hf. Autoritatea a ajuns la concluzia că în tranzacție nu fusese implicat niciun ajutor.

Decizia nr. 367/06/COL a Autorității a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și în suplimentul SEE al acestuia⁽¹⁰⁾. Autoritatea a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la aceasta. Autoritatea a primit observații din partea Íslenskt sement ehf. la 7 mai 2007 (evenimentul nr. 420691). Prin scrisoarea din data de 14 mai 2007 (evenimentul nr. 421504), Autoritatea a transmis observațiile în cauză autorităților islandeze, cărora li s-a oferit oportunitatea de a răspunde acestor observații. Autoritățile islandeze au dat un răspuns la data de 18 aprilie 2008 (evenimentul nr. 474416).

2. CONTEXT

2.1. PROCESUL DE VÂNZARE AL SEMENTSVERKSMIÐJAN HF.

Până în anul 2000, când un importator de ciment din Danemarca a intrat pe piața islandeză, Sementsverksmiðjan hf. s-a bucurat de un monopol *de facto* pe piața de ciment. Ca urmare a noii situații competitive, Sementsverksmiðjan hf. a întâmpinat dificultăți economice și a început să acumuleze pierderi. Prin urmare, în martie 2003, statul a decis să vândă întreprinderea și a anunțat o licitație pentru cumpărarea a 100 % din acțiunile acestuia deținute la Sementsverksmiðjan hf.⁽¹¹⁾

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol 7.

⁽¹¹⁾ Pentru mai multe informații cu privire la procesul de vânzare, se face trimitere la Decizia nr. 421/04/COL a Autorității.

Procedura de licitație a condus la selecția unui grup de investitori⁽¹²⁾, care au creat Íslenskt Sement ehf. în scopul cumpărării acțiunilor statului. Guvernul a inițiat negocieri pentru vânzarea acțiunilor statului deținute la Sementsverksmiðjan hf. cu investitorii în cauză. Rezultatul negocierilor dintre guvern și Íslenskt Sement ehf. a fost acela că întreprinderea a fost vândută în principal în conformitate cu acordurile descrise în cele ce urmează.

La 2 octombrie 2003, Ministerul Industriei, în numele Guvernului Islandei, a semnat cu Íslenskt Sement ehf un acord de cumpărare de acțiuni. În baza acestui acord, statul, proprietarul a 100 % din acțiunile întreprinderii Sementsverksmiðjan hf., cu o valoare nominală de 450 de milioane ISK, le-a vândut întreprinderii Íslenskt Sement ehf. la un preț de 68 de milioane ISK.

În conformitate cu articolul 4 din Acordul de cumpărare de acțiuni, Guvernul Islandei a preluat datoriile și obligațiile de pensii ale Sementsverksmiðjan hf. De asemenea, acesta a preluat toate obligațiile existente și viitoare privind plățile compensatorii anuale ale persoanelor care contribuie la secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari pe perioada cât aceștia sunt angajați ai Sementsverksmiðjan hf.

În numele Trezoreriei Statului, Ministerul de Finanțe a preluat restul obligațiilor emise pentru plata obligațiilor acumulate ale Sementsverksmiðjan hf. astfel cum a fost stabilit în acordul din 1997, precum și obligațiile existente și viitoare ale angajaților actuali ai întreprinderii afiliați la secțiunea B, printr-un acord semnat la 23 octombrie 2003 cu Fondul de pensii pentru angajații bugetari. Astfel, guvernul și-a îndeplinit obligația prevăzută la articolul 4 din Acordul de cumpărare de acțiuni dintre Ministerul Industriei și Íslenskt sement ehf.

Conform articolului 5 din Acordul de cumpărare de acțiuni, Guvernul Islandei urma să cumpere unele active de la Sementsverksmiðjan hf. printr-un acord separat. Astfel cum este indicat în secțiunea 3 a articolului 5, prețul de cumpărare pentru aceste active a fost de 450 de milioane ISK.

La aceeași dată, 2 octombrie 2003, Sementsverksmiðjan hf. și Trezoreria Statului din Islanda au semnat un contract de cumpărare în baza căruia Trezoreria a achiziționat proprietățile și activele întreprinderii din Reykjavík, sediul întreprinderii din Akranes cu excepția unui etaj și jumătate, precum și acțiunile și obligațiunile deținute de Sementsverksmiðjan hf. la alte întreprinderi, la prețul de 450 de milioane ISK. Astfel cum este menționat la articolul 5 din contractul de cumpărare, întreprinderea Sementsverksmiðjan hf. i s-a permis să păstreze o parte din proprietățile vândute din Reykjavík⁽¹³⁾, să le folosească în scopul propriilor operațiuni industriale și să le returneze Trezoreriei Statului până la cel târziu 31 decembrie 2011. Sementsverksmiðjan hf. urma să plătească pentru

⁽¹²⁾ Grupul de investiție a fost format din Framtak fjárfestingarbanki hf, Björgun ehf., BM Vallá ehf. și inițial Steypustöðin, care a fost ulterior înlocuit de către întreprinderea norvegiană Norcem AS.

⁽¹³⁾ Două tancuri de depozitare a cimentului, construcție pentru livrarea/ambalarea cimentului, scări și hol, conducte de cimentare, gard și poartă, silozuri de oțel cu echipamentul aferent, compresoare de aer, uscător și echipament electric într-o hală de depozitare lângă platforma de încărcare, macara de chei, tubulatură pentru conducte de cimentare, pod basculă de vehicule și echipamentul informatic aferent.

toată întreținerea și îmbunătățirile acestor proprietăți, dar fără a efectua vreo plată compensatorie pentru acest drept de folosință. Conform articolului 6 din contractul de cumpărare, până la 31 decembrie 2009, Sementsverksmiðjan hf. a avut dreptul de a răscumpăra proprietățile vândute din Reykjavik menționate anterior, la un preț total de 95 de milioane ISK cu o dobândă anuală fixă de 7 %, începând cu 1 august 2003.

Contractul de cumpărare a fost modificat la 16 februarie 2006 printr-un acord încheiat între Sementsverksmiðjan hf., Ministerul Industriei în numele Guvernului Islandei și Íslenskt sement ehf. Părțile la acord au convenit să considere ca punct de plecare secțiunea 5.4 cu privire la posibilitatea de răscumpărare a anumitor active din Acordul de cumpărare de acțiuni, secțiunea 6 din contractul de cumpărare și să o înlocuiască cu o dispoziție de închiriere privind anumite active ⁽¹⁴⁾. Chiria lunară a fost stabilită la [...] ISK și urma să fie ajustată în funcție de indicele prețurilor construcțiilor. În ceea ce privește perioada de livrare a activelor vândute către Trezoreria Statului, părțile au convenit înlocuirea datei de 31 decembrie 2011 cu 1 ianuarie 2004.

2.2. DATORIILE ÎNTEPRINDERII SEMENTSVERKSMÍÐJAN HF. LA FONDUL DE PENSII DE STAT

2.2.1. Funcționarea Fondului de pensii pentru angajații bugetari

Fondul de pensii pentru angajații bugetari a fost inițial reglementat de dispozițiile Legii nr. 29/1963. În anul 1990, primele la Fondul de pensii pentru angajații bugetari au părut insuficiente pentru a acoperi plata pensiilor de către acesta. Pe această bază, statul a decis reformarea sistemului și a adoptat Legea nr. 1/1997, „Legea privind fondul de pensii pentru funcționari”. Fondul de pensii pentru angajații bugetari a fost împărțit în două secțiuni: a fost creată o nouă secțiune A, iar fondul de pensii existent a fost transformat în secțiunea B. Toți angajații noi urmau să adere la secțiunea A, în timp ce angajații existenți aveau posibilitatea de a alege între a fi membru în secțiunea A sau de a-și păstra dreptul de membru în secțiunea B, închisă din acel moment noilor membri. Potrivit autorităților islandeze, odată cu divizarea fostului Fond de pensii pentru angajații bugetari în secțiunile A și B, fondul era transformat într-unul autonom care nu ar mai fi acumulat un bilanț negativ între prime și angajamentele care urmau să fie preluate în cele din urmă de către Trezoreria Statului ⁽¹⁵⁾.

În schimb, ca urmare a dispozițiilor pentru secțiunea B, există în mod normal un deficit care trebuie acoperit periodic. Dispo-

⁽¹⁴⁾ Cameră de presiune, două silozuri, echipament de livrare a cimentului, magazie pompe, echipament de cântărire pentru mașini și echipament informatic atașat în sala de livrare, macara, conducte și siloz de oțel cu echipament atașat, utilaje și toalete, stații de transformare, scări și hol.

⁽¹⁵⁾ Primele către secțiunea A a Fondului de pensii pentru angajații bugetari se plătesc în baza venitului total al angajaților afiliați care dobândesc drepturi de pensionare în baza numărului total de prime plătite. Astfel cum este cazul cu majoritatea fondurilor de pensii profesionale obligatorii, drepturile de pensie din secțiunea A sunt legate de indicele prețurilor de consum. Drepturile angajaților afiliați la pensie sunt obligatorii prin lege iar angajatorii trebuie să ajusteze periodic primele acestora pentru a garanta că venitul de prime al Fondului corespunde angajamentelor sale.

zițiile pentru secțiunea B prevăd plata primelor către secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari doar în baza salariului de bază al angajaților afiliați, nu în baza salariului total al acestora. Angajații afiliați dobândesc dreptul de a primi un anumit procentaj din salariul de bază pentru postul de pe care ies la pensie. Prin urmare, pensia este corelată cu creșterea medie a salariului funcționarilor. Conform articolului 33 din Legea nr. 1/1997, angajatorul membrilor din secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari este cel care trebuie să acopere această diferență. Cu toate acestea, în caz de neplată din partea angajatorului, în temeiul articolului 32 din Legea nr. 1/1997, Trezoreria garantează plata unei pensii către angajat conform legii.

2.2.2. Stabilirea unei datorii a Sementsverksmiðjan hf. la Fondul de pensii pentru angajații bugetari

Odată cu reforma derulată în 1996, a fost introdusă o nouă dispoziție în legea care reglementează Fondul de pensii pentru angajații bugetari prin care se solicită angajatorilor să ramburseze creșterea din plata pensiilor.

Articolul 33 din Legea nr. 1/1997 prevede că „în cazul în care o pensie stabilită anterior [...] crește ca urmare a unei creșteri generale a salariilor funcționarilor, Trezoreria și alți angajatori care își asigură angajații la Fond **rambursează** ⁽¹⁶⁾ creșterea operată astfel în plata pensiilor. [...]”.

La 8 octombrie 1997, Ministerul de Finanțe a semnat un acord cu Fondul de pensii pentru funcționari publici privind plata obligațiilor Trezoreriei Statului, în conformitate cu articolul 33 din Legea nr. 1/1997 privind Fondul de pensii pentru funcționari publici cu privire la angajații întreprinderii Iceland State Cement Works, până la sfârșitul anului 1996. Aceste obligații au corespuns obligațiilor mari de pensii acumulate pentru angajații întreprinderii Sementsverksmiðjan hf., minus partea întreprinderii la activele Fondului.

Articolul 3 din acordul în cauză prevede: „Utilizând o rată a dobânzii imputată de 3,5 %, valoarea actuală a obligațiilor acumulate ale LSR ⁽¹⁷⁾ cu privire la angajații întreprinderii Iceland State Cement Works la sfârșitul anului 1996 a fost evaluată la 494 816 380 ISK. Activele LSR pentru plata obligațiilor sunt considerate ca fiind 19 % din obligațiile variabile acumulate ale Fondului. Valoarea obligațiilor statului în numele Sementsverksmiðjan hf. Ltd. este, prin urmare, de 400 801 268 ISK.”

Noul articol 33 din Legea nr. 1/1997 prevede posibilitatea de plată cu obligațiuni.

⁽¹⁶⁾ Sublinierea aparține Autorității.

⁽¹⁷⁾ Acronim în islandeză pentru Fondul de pensii pentru angajații bugetari.

„Consiliul Fondului poate [...] accepta o obligațiune ca plată a unor angajamente acumulate. [...] Angajamentul achitat astfel se bazează pe o evaluare actuarială la data achitării. Un angajator care și-a onorat angajamentul prin emiterea unei obligațiuni în conformitate cu prezentul alineat nu mai are nicio responsabilitate în ceea ce privește angajamentele Fondului [...] referitoare la perioada și la angajații pentru care se aplică achitarea.”

Conform articolului 4 din același acord, „Trezoreria Statului plătește obligația sa către LSR în conformitate cu articolul 2 prin prezentarea acesteia împreună cu obligațiunile întreprinderii Iceland Cement Ltd. la o valoare totală de 326 488 714 ISK [...]. Obligațiunile sunt indexate în funcție de inflație cu Indicele prețurilor de consum (IPC) pornindu-se de la indicele de bază de 178,6. Dobânda anuală este de 5,5 % (2,75 % pentru o jumătate de an) și se calculează cu începere de la 1 ianuarie 1997. Dobânda pentru perioada 1 ianuarie 1997 - 30 august 1997 se plătește separat la data de 1 noiembrie 1997. Valoarea actuală a obligațiunilor începând de la 1 septembrie 1997, la o rată a dobânzii imputată de 3,5 %, este de 400 801 268 ISK. Trezoreria Statului va garanta plata tranșelor și a dobânzii aferente acestor obligațiuni către LSR. Cu aceste obligațiuni Trezoreria Statului își achită complet către LSR obligațiile cu privire la plățile suplimentare la pensii, în conformitate cu articolul 33 din Legea nr. 1/1997 privind Fondul de pensii pentru funcționari publici, care decurg din calitatea de membru al LSR a angajaților întreprinderii Iceland State Cement Works, până la sfârșitul anului 1996”.

În consecință, ca urmare a aplicării articolului 33 ultimul alineat din Legea nr. 1/1997, odată ce Sementsverksmiðjan hf. și-a achitat angajamentul prin emiterea de obligațiuni pentru suma stabilită în acordul din 8 octombrie 1997, întreprinderea nu mai avea nicio altă responsabilitate în ceea ce privește angajamentele Fondului de a plăti pensii către foștii săi angajați pentru perioada de până la sfârșitul anului 1996 pentru care s-a aplicat achitarea. Aceste obligațiuni sunt prin urmare o simplă amânare a plății datoriei.

La 30 martie 1999, Sementsverksmiðjan hf. și Fondul de pensii pentru angajații bugetari au semnat un al doilea acord în conformitate cu articolul 33 din Legea nr. 1/1997. În baza acordului, Fondul urma să evalueze anual obligația de pensii acumulată, rezultată în cursul anului respectiv, cu privire la angajații întreprinderii afiliați secțiunii B a Fondului, încă activi în cadrul întreprinderii. Întreprinderea urma să achite aceste obligații, după deducerea tuturor contribuțiilor deja plătite de către angajați și de către întreprindere, cu privire la drepturile câștigate în cursul anului. Conform informațiilor furnizate de către autoritățile islandeze, în 2003, cinci angajați ai Sementsverksmiðjan hf. erau încă afiliați la secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari.

2.2.3. *Preluarea de către stat a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf.*

Prin acordul din data de 23 octombrie 2003 dintre Ministerul de Finanțe și Fondul de pensii pentru angajații bugetari, în numele Trezoreriei Statului, Ministerul de Finanțe a preluat restul obligațiunilor emise de Sementsverksmiðjan hf. pentru a plăti obligațiile acumulate ale întreprinderii, astfel cum fusese stabilit în acordul din 1997. Guvernul a preluat, de asemenea,

obligațiile Sementsverksmiðjan hf. față de Fondul de pensii pentru angajații bugetari de a plăti și achita anual plățile compensatorii pentru angajații întreprinderii afiliați secțiunii B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari (astfel cum a fost stabilit prin acordul dintre Fondul de pensii pentru angajații bugetari și Sementsverksmiðjan hf. din data de 30 martie 1999).

Prin acest acord, Ministerul de Finanțe și-a îndeplinit obligația asumată în conformitate cu articolul 4 din Acordul de cumpărare de acțiuni semnat la 2 octombrie 2003 cu grupul de investitori, Íslenskt sement ehf. Conform dispoziției respective, „Vanzătorul preia datoriile și obligațiile de pensii ale întreprinderii, care sunt garantate de guvern și care au fost preluate de către întreprindere în 1997 printr-un acord special. Vanzătorul preia, de asemenea, toate obligațiile existente și viitoare cu privire la achitarea plăților compensatorii anuale pentru persoanele care contribuie în prezent la secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari pe perioada cât sunt angajați ai întreprinderii”.

Chiar dacă Ministerul de Finanțe a decis să preia aceste datorii și obligații provenind de la Sementsverksmiðjan hf. prin Acordul de cumpărare de acțiuni încheiat cu grupul de investitori Íslenskt sement ehf., Sementsverksmiðjan hf. a fost scutită de obligațiile în cauză în baza unui act juridic distinct și anume acordul dintre Ministerul de Finanțe și Fondul de pensii pentru angajații bugetari din 23 octombrie 2003.

Conform informațiilor furnizate de către autoritățile islandeze⁽¹⁸⁾, obligațiile de pensii pentru angajații deja pensionați au fost estimate la 412 milioane ISK în 2003. În ceea ce privește obligațiile viitoare pentru angajații întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. încă afiliați secțiunii B din Fondul de pensii pentru angajații bugetari, acestea au fost estimate la 10-15 milioane ISK, în funcție de perioada de activitate a angajaților în cadrul întreprinderii.

3. MĂSURILE CARE FAC OBIECTUL UNEI EVALUĂRI ÎN CADRUL PREZENTEI DECIZII

Astfel cum s-a menționat deja, procedura formală de investigație inițiată prin Decizia nr. 421/04/COL a fost extinsă pentru a include preluarea de către stat a obligațiilor de pensii ale întreprinderii, prin Decizia nr. 367/06/COL.

⁽¹⁸⁾ Autoritățile islandeze au furnizat informații privind afilierea angajaților întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. în cadrul diferitelor scrisori. Acestea au furnizat aceste cifre estimative într-o scrisoare din data de 12 noiembrie 2003. Într-o scrisoare din data de 18 aprilie 2006, autoritățile islandeze au mai explicat faptul că la momentul încorporării întreprinderii în 1993, 6 angajați erau afiliați la Fondul de pensii pentru angajații bugetari și 93 la fonduri de pensii private. Conform explicațiilor autorităților islandeze, funcționarii angajați ai întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. au avut acces la Fondul de pensii pentru angajații bugetari, în timp ce muncitorii angajați erau afiliați la sistemul de fonduri de pensii private, adică fondurile de pensii ale sindicatelor acestora. După încorporarea întreprinderii în 1993, noii angajați funcționari aveau încă posibilitatea de a se afilia la Fondul de pensii de stat. După vânzarea acțiunilor statului deținute la Sementsverksmiðjan hf., efectuată în 2003, toți noii angajați trebuie să se afilieze la un fond de pensii privat.

La aceeași dată, 29 noiembrie 2006, Autoritatea a adoptat Decizia nr. 368/06/COL de închidere a procedurii formale de investigație referitoare la vânzarea acțiunilor statului deținute la Sementsverksmiðjan hf. către Íslenskt sement ehf. la data de 29 noiembrie 2006, la prețul de 68 milioane ISK și a concluzionat că vânzarea nu implica ajutor de stat.

În prezenta decizie, Autoritatea va evalua posibila existență și compatibilitate a ajutorului de stat acordat în favoarea întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. pentru următoarele măsuri pentru care nu a fost adoptată o decizie de către Autoritate până în prezent:

1. Cumpărarea de către stat de proprietăți, active, acțiuni și obligațiuni deținute de Sementsverksmiðjan hf.

În Decizia nr. 421/04/COL, Autoritatea a ridicat problema unei posibile implicări a ajutorului de stat în achiziționarea de către Trezoreria Statului din Islanda de active aparținând întreprinderii Sementsverksmiðjan hf.⁽¹⁹⁾ la prețul de 450 milioane ISK, în cazul în care prețul nu a corespuns valorii de piață a acestora.

2. Dreptul Sementsverksmiðjan hf. de a păstra o parte din active și de a le răscumpăra la un preț fix

Prin Decizia nr. 421/04/COL, Autoritatea a deschis, de asemenea, procedura formală de investigație cu privire la posibilitatea ca Sementsverksmiðjan hf. să păstreze o parte din proprietățile vândute din Reykjavík⁽²⁰⁾, să le folosească în scopul propriilor operațiuni industriale și să le returneze Trezoreriei Statului nu mai târziu de 31 decembrie 2011. Sementsverksmiðjan hf. trebuia să plătească pentru toată întreținerea și îmbunătățirile aduse acestor proprietăți, fără însă a achita nicio compensație pentru acest drept de folosință. Mai mult, conform articolului 6 din Contractul de cumpărare, până la data de 31 decembrie 2009, Sementsverksmiðjan hf. beneficia de dreptul de a răscumpăra proprietățile vândute din Reykjavík, menționate anterior, la un preț total de 95 milioane ISK, cu o dobândă anuală fixă de 7 %, cu începere de la 1 august 2003.

În Decizia nr. 421/04/COL, Autoritatea inițial a considerat lipsa remunerației pentru utilizarea activelor localizate în Reykjavík și care erau vândute Trezoreriei ca fiind ajutor de stat. Autoritatea a considerat că, în cazul în care Sementsverksmiðjan hf. ar profita de prețul de răscumpărare menționat anterior, statul ar putea pierde venit dacă ar vinde activele la un preț sub valoarea de piață a acestora.

⁽¹⁹⁾ Activele vizate sunt proprietățile și activele întreprinderii din Reykjavík, sediul întreprinderii din Akranes cu excepția unui etaj și jumătate și acțiunile și obligațiunile deținute de Sementsverksmiðjan hf. la alte întreprinderi.

⁽²⁰⁾ Două tancuri de depozitare a cimentului, construcție pentru livrarea/ambalarea cimentului, scări și hol, conducte de cimentare, gard și poartă, silozuri de oțel cu echipamentul aferent, compresoare de aer, uscător și echipament electric într-o hală de depozitare lângă platforma de încărcare, macara de chei, tubulatură pentru conducte de cimentare pod basculă de vehicule și echipamentul informatic aferent.

3. Preluarea de către Trezoreria Statului a obligațiilor de pensii ale întreprinderii Sementsverksmiðjan hf.

În Decizia nr. 367/06/COL, Autoritatea a concluzionat inițial că preluarea de către stat a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf. a constituit ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE. Autoritatea și-a exprimat îndoielile cu privire la faptul că s-ar fi putut aplica vreuna dintre excepțiile de la interdicția generală a ajutorului de stat prevăzute la articolul 61 alineatul (2) sau (3) din Acordul SEE. În cazul în care ar fi fost implicat ajutor de stat, Autoritatea și-a exprimat îndoielile cu privire la faptul că acesta ar fi putut fi declarat compatibil cu funcționarea Acordului SEE. Mai exact, Autoritatea și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că ajutorul ar fi putut fi considerat compatibil în temeiul dispozițiilor din Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvare și restructurare.

4. OBSERVAȚIILE AUTORITĂȚILOR ISLANDEZE

Prin scrisoarea din 23 februarie 2005, autoritățile islandeze au prezentat observații cu privire la îndoielile exprimate de către Autoritate în Decizia nr. 421/04/COL. Autoritățile islandeze au explicat faptul că răscumpărarea activelor de la Sementsverksmiðjan hf. a avut loc ca parte a procesului de restructurare: „Statul urmează să cumpere de la întreprindere toate activele care nu sunt esențiale pentru procesul de producție și de funcționare, pentru a ușura costurile operaționale și pentru a face viabilă funcționarea întreprinderii.”

În ceea ce privește valoarea corectă a activelor răscumpărate, autoritățile islandeze au susținut că evaluarea cea mai corectă este cea efectuată de experții firmelor AV și VSO Ráðgjöf în septembrie 2003. Experții au evaluat proprietatea din Reykjavík la 276 milioane ISK, iar sediul din Akranes, la 74,4 milioane ISK. Autoritățile islandeze au considerat că evaluarea activelor din Reykjavík era foarte favorabilă pentru stat din moment ce acestea aveau o valoare strategică, bazată pe o valoare viitoare proiectată, „deoarece la momentul vânzării se elaborau planuri pentru un proiect de pod mare închizând portul întreprinderii de la Saeverhöfði în Reykjavík și făcând astfel inutile facilitățile pentru operațiile întreprinderii. Podul va determina, oricum, modificarea planificării urbane pentru zona în cauză și se așteaptă ca terenul să fie rezervat pentru o zonă rezidențială, valoarea acestuia crescând astfel considerabil”.

În ceea ce privește dreptul de răscumpărare a anumitor active prevăzut la articolul 6 din Acordul de cumpărare din 2 octombrie 2003, autoritățile islandeze au indicat în scrisoarea respectivă intenția acestora de a modifica acordul și de a înlocui opțiunea în cauză cu un drept de preemțiune pentru valoarea de piață.

În sfârșit, autoritățile islandeze au adus argumente pentru a justifica faptul că, dacă ar fi fost implicat ajutor de stat în procesul de vânzare a întreprinderii Sementsverksmiðjan hf., acest ajutor ar putea fi considerat compatibil în temeiul Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvare și restructurare. În acest sens, acestea au anexat un plan de restructurare pentru Sementsverksmiðjan hf.

Autoritățile islandeze nu au făcut observații cu privire la Decizia Autorității nr. 367/06/COL privind preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf.

5. OBSERVAȚIILE ÎNTREPRINDERII ÍSLENSKT SEMENT EHF.

Íslenskt sement ehf. a furnizat observații privind Decizia Autorității nr. 421/04/COL la data de 20 iunie 2005 (evenimentul nr. 323552). În scrisoare, întreprinderea a susținut că activele răscumpărate de către stat de la Sementsverksmiðjan hf. nu au fost vândute individual ci legat de vânzarea acțiunilor. Vânzarea respectivă constituia, prin urmare, o parte integrală a acordului global de cumpărare privind vânzarea acțiunilor deținute la Sementsverksmiðjan hf. în ansamblu. Mai mult, Íslenskt sement ehf. a considerat drepturile Sementsverksmiðjan hf. de a utiliza unele dintre activele răscumpărate ca fiind parte integrantă a procesului de privatizare a întreprinderii, acestea fiind luate în considerare la momentul negocierii prețului total de cumpărare. Cu toate acestea, în opinia Íslenskt sement ehf., valoarea de piață obiectivă a dreptului de folosință a acestor active ar fi neglijabilă „dacă nu complet fără valoare” deoarece acestea nu puteau fi folosite decât de Sementsverksmiðjan hf. în calitate de producător unic de ciment în Islanda. În sfârșit, Íslenskt sement ehf. a contestat faptul că dreptul întreprinderii de a reacchiționa activele pe care le poate utiliza pentru un preț total de 95 milioane ISK implică ajutor de stat deoarece aceste instalații specializate pentru producția de ciment aveau o valoare de piață mică.

Într-o scrisoare din data de 7 mai 2007 (evenimentul nr. 421504), Íslenskt sement ehf. și-a exprimat în primul rând opiniile cu privire la abordarea adoptată de Autoritate de a diviza cazul în două părți: vânzarea acțiunilor și celelalte măsuri. În opinia întreprinderii, diferitele tranzacții trebuiau considerate împreună. „A fost o precondiție, atât în numele vânzătorului (Guvernul islandez), cât și al cumpărătorului (Íslenskt sement ehf.), ca acordurile încheiate în aceeași zi să constituie o singură tranzacție care nu poate fi divizată. Unul sau mai multe dintre acorduri nu ar fi fost, prin urmare, încheiate fără ca celelalte să fie încheiate în același timp și corelate unele cu celelalte.”

În al doilea rând, Íslenskt sement ehf. a furnizat argumente pentru a demonstra faptul că nu a fost implicat ajutor de stat în preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf. Íslenskt sement ehf. a explicat că obligațiile de pensii nu erau incluse în bilanțul conturilor anuale pentru anul 1996 ci doar notate ca obligații potențiale în afara bilanțului. În 1997, obligațiile de pensii ale întreprinderii au fost eliberate prin emiterea de obligațiuni. Acest lucru înseamnă că acestea erau finanțate prin intermediul unei datorii (obligațiuni) către Fondul de pensii pentru angajații bugetari, situație care a fost înregistrată ca o obligație pe termen lung în bilanțul conturilor anuale pentru anul 1997 și anii următori. Íslenskt sement ehf. a mai explicat în continuare că, legat de vânzarea acțiunilor sale deținute la Sementsverksmiðjan hf., statul a preluat datoria pe care întreprinderea o avea la Fondul de pensii pentru angajații bugetari în 2003. Astfel, în conturile anuale pentru 2003 suma de 388 028 317 ISK a fost dedusă din obligații în bilanț concomitent cu creșterea cu aceeași sumă a rezultatelor reportate ale întreprinderii.

În al treilea rând, Íslenskt sement ehf. a făcut referire la vânzarea de active de la Sementsverksmiðjan hf. către stat pentru o sumă de cumpărare de 450 milioane ISK, abordată în cadrul Deciziei nr. 421/04/COL a Autorității. Toate acțiunile și obligațiunile au fost vândute către stat la valoarea lor de piață⁽²¹⁾. Proprietatea Saevarhófdi din Reykjavík și partea din sediul din Akranes au fost evaluate la 276 milioane ISK și, respectiv, 74,4 milioane ISK și vândute către stat pentru 280 milioane ISK și 72,5 milioane ISK.

Íslenskt sement ehf. a făcut, de asemenea, referire la costurile de lichidare a întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. astfel cum au fost stabilite de către MP Investment Bank Ltd. în 2003, reafirmând faptul că acest cost de lichidare a fost calculat la 506 498 730 ISK, iar acesta include și curățarea terenului din Akranes.

Íslenskt sement ehf. a concluzionat că „aplicând metoda stabilită de CEJ, spre exemplu în Gröditzer Stahlwerke GmbH, întrebarea ridicată în acest caz este dacă costurile totale de lichidare suportate de stat pentru întreprindere ar depăși costul suportat de stat prin preluarea datoriilor și vânzarea acțiunilor deținute la întreprindere. Dacă răspunsul la această întrebare este afirmativ, trebuie considerat că statul a acționat în conformitate cu principiul investitorului din economia de piață, din moment ce un investitor privat ar fi preluat datoria și ar fi vândut acțiunile deținute la întreprindere în baza unui raționament economic corect”. Prin urmare, Íslenskt sement ehf. a considerat că „costurile de lichidare totale depășeau costul total asociat vânzării întreprinderii cu 70 376 683 ISK⁽²²⁾ și astfel, statul a acționat în conformitate cu principiul investitorului din economia de piață. Prin urmare, nu poate fi implicat ajutor de stat în preluarea de către stat a datoriei întreprinderii la Fondul de pensii în legătură cu vânzarea de către stat a acțiunilor deținute la întreprindere”.

6. OBSERVAȚIILE ÎNTREPRINDERII AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF.

Prin scrisoarea din data de 2 septembrie 2005, reclamantul Aalborg Portland Íslandi ehf. a prezentat observații la Decizia Autorității nr. 421/04/COL. Acesta și-a exprimat acordul cu preocupările Autorității, dar a subliniat că preluarea obligațiilor de pensii ale Sementsverksmiðjan hf. nu a fost abordată în decizia de deschidere a procedurii. Cu toate acestea, Aalborg Portland Íslandi ehf. nu a prezentat observații privind Decizia Autorității nr. 367/06/COL de extindere a deschiderii procedurii pentru a include preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii ale întreprinderii Sementsverksmiðjan hf.

⁽²¹⁾ Acțiunile deținute la întreprinderea Geca au fost evaluate la 46,5 milioane ISK, acțiunile la întreprinderea Spödur, la 40 milioane ISK, iar obligațiunile emise de Spödur, la 11 milioane ISK.

⁽²²⁾ Íslenskt Sement explică faptul că costurile totale de lichidare pentru întreprindere au fost de 390,4 milioane ISK, inclusiv sumele de cumpărare plătite de către stat pentru terenul din Reykjavík și Akranes. În cazul în care statul ar fi decis să încheie întreprinderea, costul de lichidare s-ar fi ridicat la valoarea de lichidare a activelor fixe, 69,9 milioane ISK mai puțin obligația contractuală de a curăța terenul pe care a funcționat întreprinderea rezultând un cost total de lichidare a întreprinderii care se ridică la 390,4 milioane ISK. Decizia statului de a prelua datoria pe care întreprinderea o avea la Fondul de pensii pentru angajații bugetari care se ridică la 388 028 317 ISK și de a vinde acțiunile deținute la întreprindere către Íslenskt Sement pentru 68 milioane ISK a rezultat într-un cost net care se ridică la 320 028 317 ISK. Astfel, costurile de lichidare au depășit costul total de vânzare a întreprinderii cu 70 376 683 ISK.

7. ALTE OBSERVAȚII DIN PARTEA ISLANDEI

În scrisoarea din data de 8 aprilie 2008, autoritățile islandeze au prezentat informații suplimentare privind un plan de restructurare furnizat anterior și au inclus un studiu de piață care nu fusese încă prezentat Autorității.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

Articolul 61 alineatul (1) din Acordul SEE prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau din resurse de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care

afectează schimbul între părțile contractante, este incompatibil cu funcționarea prezentului acord.”

1.1. CUMPĂRAREA DE PROPRIETĂȚI, ACTIVE ACȚIUNI ȘI OBLIGAȚIUNI

În baza contractului de achiziționare, Trezoreria Statului din Islanda a cumpărat proprietățile și activele întreprinderii din Reykjavík, sediul întreprinderii din Akranes cu excepția unui etaj și jumătate și acțiunile și obligațiunile deținute de Sementsverksmiðjan hf. la alte întreprinderi, pentru prețul de 450 milioane ISK.

Următorul tabel oferă o comparație între valoarea de piață a proprietăților și activelor Sementsverksmiðjan hf. din Reykjavík și Akranes, precum și a acțiunilor și obligațiunilor astfel cum a fost stabilită de către experți independenți ⁽²³⁾ și prețul plătit de către Trezoreria Statului pentru acestea:

(milioane ISK)

	Evaluare efectuată de către experți independenți	Preț plătit de către Trezoreria Statului din Islanda
Teren, imobile și echipament la Saeverhöfði 31 din Reykjavík	276	280
Sediul din Akranes (minus un etaj și jumătate)	74,4	72,5
Acțiuni la Geca	46,5	46,5
Acțiuni la Spödur	40	40
Obligațiuni la Spödur	11	11
Total	447,9	450

Există, prin urmare, o diferență de 2,1 milioane ISK (echivalentul a 21 214 EUR) pe care Trezoreria Statului a plătit-o peste valoarea de piață a activelor cumpărate așa cum a fost estimată de către experți independenți. Diferența este legată de vânzarea proprietăților din Reykjavík, care au fost vândute cu 4 milioane ISK mai mult decât evaluarea lor, sediul din Akranes fiind vândut cu 1,9 milioane mai puțin decât evaluarea acestuia.

Conform jurisprudenței, Autoritatea nu poate să fixeze în mod arbitrar un preț de piață în cadrul prezentei decizii doar în baza unei evaluări a experților ⁽²⁴⁾. Mai curând, la momentul determinării prețului de piață al terenului și al clădirilor, Autoritatea „trebuie să ia în considerare incertitudinea unei astfel de determinări, care este prin natura ei retrospectivă, a unor astfel de prețuri de piață” ⁽²⁵⁾. Rareori se poate concluziona că o singură estimare reprezintă prin definiție valoarea de piață pe care un cumpărător ar fi pregătit să o accepte. O valoare de piață acceptabilă, după testarea pieței, ar putea mai curând să fie constatată

cu o marjă rezonabilă. În opinia Autorității, nu există un răspuns evident la cât de mare ar trebui să fie o astfel de marjă. Aceasta ar putea diferi de la un caz la altul.

În opinia Autorității, această diferență de 2,1 milioane ISK preț net dintre estimările efectuate de către expertul independent și prețul plătit în final de către Trezoreria Statului este atât de mică încât nu oferă nicio dovadă a faptului că prețul de cumpărare nu a reflectat condițiile de piață. Prețul stabilit de către expertul independent poate fi considerat orientativ. Abateri mari de la această estimare ar putea indica existența ajutorului de stat. Cu toate acestea, în opinia Autorității ⁽²⁶⁾, o diferență atât de mică

⁽²³⁾ Almenna Verkfræðistofan (AV) a efectuat o evaluare parțială a proprietăților întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. din Reykjavík în februarie 2003 și o evaluare completă în noiembrie 2003. Valoarea obligațiunilor și a acțiunilor a fost stabilită de către MP Verðbref la momentul stabilirii valorii de lichidare a întreprinderii anterior vânzării acțiunilor statului. Domnul Daníel Rúnar Elíasson, agent imobiliar autorizat al Agenției imobiliare Hákot, a evaluat clădirea din Akranes în august 2003.

⁽²⁶⁾ Conform jurisprudenței Curții, Autorității „nu i se poate reproșa faptul că evaluarea acesteia este aproximativă” deoarece prin natura ei, o astfel de evaluare este aproximativă, cf. cauza T-366/00, Scott SA/Comisia, citată anterior, punctul 96.

⁽²⁴⁾ Cauzele conexe T-127/99, T-129/99 și T-148/99, Diputación Foral de Alava și alții/Comisia, Rec., 2002, p. II-1275, punctul 71.

⁽²⁵⁾ Cauza T-366/00, Scott SA c. Comisia, Rec., 2007, p. II-797, punctul 93.

precum cea din cazul de față nu este suficientă pentru a stabili existența ajutorului de stat în favoarea Sementsverksmiðjan hf. Mai curând, aceasta indică faptul că plata a constituit un preț de piață corect. Prin urmare, Autoritatea consideră că Sementsverksmiðjan hf. nu a primit ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE prin vânzarea de proprietăți, active, acțiuni și obligațiuni către Trezoreria Statului din Islanda.

1.2. DREPTUL DE A PĂSTRA O PARTE DIN ACTIVE ȘI DE A LE RĂSCUMPĂRA LA UN PREȚ FIX

Articolul 5 din contractul de achiziționare a oferit întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. posibilitatea de a păstra părți din proprietățile vândute din Reykjavik⁽²⁷⁾, de a le folosi în scopul propriilor operațiuni industriale și de a le returna Trezoreriei Statului nu mai târziu de 31 decembrie 2011. Sementsverksmiðjan hf. trebuia să plătească toate operațiunile de întreținere și îmbunătățirile aduse acestor proprietăți, fără să achite însă nicio compensație pentru acest drept de folosință. Mai mult, conform articolului 6 din contractul de achiziționare, până la data de 31 decembrie 2009 Sementsverksmiðjan hf. avea dreptul de a răscumpăra proprietățile vândute din Reykjavik, menționate anterior, la un preț total de 95 milioane ISK, cu dobânzi acumulate calculate în baza unei dobânzi anuale fixe de 7 % cu începere de la 1 august 2003.

Prin scrisoarea din data de 17 februarie 2006 (evenimentul nr. 363608), autoritățile islandeze au trimis Autorității o copie în limba engleză a unui acord dintre Sementsverksmiðjan hf. și Ministerul Industriilor în numele Guvernului Islandei. În baza acordului, posibilitatea întreprinderii de a răscumpăra anumite active din Reykjavik a fost retrasă. Activele vândute Trezoreriei au fost predate acesteia cu efect de la 1 ianuarie 2004. Cu începere de la această dată, conform articolului 2 din acord, întreprinderea a închiriat activele, pe care le-a folosit pentru o perioadă de timp nedeterminată. Chiria lunară pentru active⁽²⁸⁾ este de [...] ISK. Chiria este ajustată o dată pe an în funcție de indicii costurilor construcțiilor. Autoritățile islandeze au explicat că valoarea chiriei a fost calculată utilizându-se rata normală pentru piața imobiliară islandeză.

Autoritatea nu are niciun motiv să se îndoiască de veridicitatea și exactitatea informațiilor furnizate de autoritățile islandeze, potrivit cărora Sementsverksmiðjan hf. plătește un preț de piață pentru închirierea activelor în cauză⁽²⁹⁾. În consecință, în urma modificărilor aduse acordului, menționate anterior,

⁽²⁷⁾ Două tancuri de depozitare a cimentului, construcții de livrare/ambalare a cimentului, scări și hol, conducte de cimentare gard și poartă, silozuri de oțel cu echipamentul aferent, compresoare de aer, uscător și echipament electric într-un depozit pe chei, macara de chei, tubulatură pentru conducte de cimentare, pod basculă de vehicule și echipamentul informatic aferent.

⁽²⁸⁾ Activele închiriate sunt o cameră de presiune, două silozuri și hală pentru livrarea de ciment și pentru pompe care acoperă o suprafață de 290 m². Mai mult, echipamentul de măsurare pentru mașini, lot, macara, conducte și siloz de oțel, utilaje și toalete, stație de transformare, scări și hol sunt, de asemenea, închiriate.

⁽²⁹⁾ Autoritățile islandeze au informat autoritatea că utilizarea celei mai mari părți a terenului de la Sævarhöfði din Reykjavik, deținut anterior de Sementsverksmiðjan hf., a fost închiriat către Jarðboranir hf. la un preț de [...] ISK pe metru pătrat. Prețul de închiriere solicitat de la Sementsverksmiðjan hf. a fost de [...] ISK. Autoritățile islandeze au explicat, de asemenea, că închirierea terenului de la Sævarhöfði a fost mediatizată în ziarul Morgunblaðið la sfârșitul anului 2003 și că cea mai avantajoasă ofertă a fost făcută de Jarðboranir hf. pentru prețul menționat anterior. Din aceste motive, autoritățile islandeze au susținut că prețul chiriei a corespuns prețurilor de piață din Islanda.

Autoritatea consideră că nu este implicat ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE.

1.3. PRELUAREA OBLIGAȚIILOR DE PENSII

Printr-un acord semnat la data de 23 octombrie 2003 între Ministerul de Finanțe și Fondul de pensii pentru angajații bugetari, Ministerul de Finanțe, în numele Trezoreriei Statului a preluat restul obligațiunilor emise pentru a plăti obligațiile acumulate ale Sementsverksmiðjan hf. astfel cum fusese stabilit în acordul din 1997. Mai mult, în temeiul aceluiași acord, Trezoreria Statului a preluat obligațiile Sementsverksmiðjan hf. privind angajații încă activi în companie. Aceste obligații trebuiau plătite și stabilite anual.

1.3.1. Prezența resurselor de stat

Pentru a constitui ajutor de stat, măsura de ajutor trebuie în primul rând să fie acordată de către stat sau prin resurse de stat. În baza Acordului dintre Ministerul de Finanțe și Fondul de pensii pentru angajații bugetari semnat în octombrie 2003, Trezoreria plătește Fondului de pensii, în numele Sementsverksmiðjan hf., sumele datorate de către întreprindere. La momentul semnării acordului, obligațiile Sementsverksmiðjan hf. către Fondul de pensii pentru plata pensiilor către angajații deja pensionați au fost estimate la 412 milioane ISK. Mai mult, obligațiile viitoare pentru angajații rămași ai întreprinderii, afiliați secțiunii B a Fondului de pensii, încă activi, au fost estimate la o valoare între 10 și 15 milioane ISK. Preluarea obligațiilor de pensii și plata acestora de către Trezorerie implică ajutor de stat.

1.3.2. Favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție

În al doilea rând, măsura de ajutor trebuie să confere beneficiarului avantaje care îl scutesc de plata unor taxe suportate în mod normal din bugetul propriu.

Statul a preluat datoria pe care Sementsverksmiðjan hf. o avea la Fondul de pensii pentru angajații bugetari pentru plata pensiilor propriilor angajați. Sementsverksmiðjan hf. fusese înființată în 1955 ca parte a administrației publice. Angajații producătorului de ciment, denumit la vremea respectivă Iceland State Cement Works, erau afiliați la Fondul de pensii pentru angajații bugetari la fel ca oricare alți angajați din administrația publică.

În 1997, statul a reformat Fondul de pensii pentru angajații bugetari. Fondul de pensii pentru angajații bugetari a efectuat o evaluare auctorială a obligațiilor pe care le avea către afiliații săi în plăți viitoare de pensii. Rezultatul evaluării a fost apoi comparat cu activele Fondului și partea de obligații printre diferiții angajatori cu angajați afiliați. Obligațiile Fondului de pensii pentru angajații bugetari pentru angajații deja pensionați ai întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. la sfârșitul anului 1996 au corespuns sumei de 400 milioane ISK⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Conform articolului 3 din Acordul dintre Fondul de pensii pentru funcționarii publici și Ministerul de Finanțe privind plata obligațiilor Trezoreriei Statului, conform cu articolul 33 din Legea nr. 1/1997, privind Fondul de pensii pentru funcționari publici, cu privire la angajații Iceland State Cement Works la sfârșitul anului 1996, obligațiile în numele Iceland Cement Ltd. erau de 400 801 268 ISK.

Trezoreria a plătit această obligație către Fondul de pensii pentru angajații bugetari prin obligațiunile ale întreprinderii. Obligația a fost înregistrată în conturile întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. până în 23 octombrie 2003, când statul a preluat o datorie a întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. către Fondul de pensii. Această datorie a vizat, pe de o parte, plata pensiilor către angajații întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. deja pensionați la momentul constituirii datoriei în 1997. Pe de altă parte, datoria viza, de asemenea, plata estimată a pensiilor către 5 angajați activi, la vremea respectivă, în cadrul întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. și care erau încă afiliați la secțiunea B a Fondului de pensii pentru angajații bugetari ⁽³¹⁾.

În măsura în care plata obligațiilor de pensii aparține costurilor normale pe care trebuie să le suporte o întreprindere în cursul desfășurării activității sale, preluarea de către stat a acestor plăți a scutit Sementsverksmiðjan hf. de un cost operațional. Procedând astfel, statul a acordat un avantaj selectiv întreprinderii în cauză deoarece alte întreprinderi trebuie să suporte toate costurile de pensii pentru proprii angajați.

1.3.3. Denaturarea concurenței și afectarea schimburilor comerciale între părțile contractante

În al treilea rând, măsura de ajutor trebuie să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale între părțile contractante.

Întreprinderile care beneficiază de un avantaj economic acordat de către stat care reduce povara normală a costurilor sunt plasate pe o poziție competitivă mai bună decât întreprinderile care nu se bucură de avantajul respectiv. Există concurență pe piața cimentului în cadrul SEE. În prezent pe piața cimentului din Islanda sunt active două întreprinderi: Sementsverksmiðjan hf. și Aalborg Portland Íslandi ehf. Orice avantaj acordat întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. care reduce costurile pe care aceasta ar trebui să le suporte în mod normal, plasează întreprinderea pe o poziție competitivă mai bună *vis à vis* de alți actori de piață actuali sau potențiali pe piața islandeză a cimentului care nu beneficiază de acest avantaj. Prin urmare, sprijinul acordat de către stat în favoarea întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. are drept efect denaturarea concurenței.

În al patrulea rând, pentru ca articolul 61 alineatul (1) din Acordul SEE să fie aplicabil, măsura notificată trebuie să aibă un efect asupra schimburilor comerciale dintre părțile contractante la Acordul SEE.

Competitorul direct al întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. pe piața islandeză este o sucursală a unei întreprinderi localizate într-un alt stat parte la Acordul SEE care nu produce ciment în Islanda, dar îl importă din alte state SEE în Islanda. Din acest motiv, măsura afectează schimburile comerciale dintre părțile contractante la Acordul SEE, în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE.

⁽³¹⁾ Obligațiile de pensii privind angajații deja pensionați s-au ridicat la 412 milioane ISK până în octombrie 2003. La aceeași dată, datoria corespunzătoare obligațiilor viitoare pentru angajații actuali a fost estimată ca ridicându-se la aproximativ 10-15 milioane ISK.

1.3.4. Concluzie

Din motivele menționate anterior, Autoritatea consideră că statul a acordat ajutor de stat întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. prin preluarea obligațiilor de pensii prin acordul semnat în octombrie 2003 între Ministerul de Finanțe și Fondul de pensii de stat.

2. CERINȚE PROCEDURALE

În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, Autoritatea de Supraveghere a AELS este informată, în timp suficient pentru a-i permite acesteia să prezinte observații, cu privire la orice planuri de acordare sau de modificare de ajutor. [...] Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse până la adoptarea unei decizii finale în cadrul procedurii.

Deși autoritățile islandeze au transmis o notificare, prin scrisoarea din data de 29 august 2003, cu privire la vânzarea planificată a acțiunilor statului deținute la Sementsverksmiðjan hf., semnarea acordurilor menționate anterior de către autoritățile islandeze au pus în aplicare orice măsură de ajutor de stat posibilă acordată în baza acestor acorduri înainte ca Autoritatea să adopte o decizie finală privind notificarea. Din acest motiv, ajutorul de stat acordat în cadrul tranzacției în cauză constituie ajutor de stat ilegal în sensul articolului 1 alineatul (f) din partea II a Protocolului 3, și anume ajutor nou pus în aplicare prin încălcarea articolului 1 alineatul (3) din partea I a aceluiași protocol.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

Conform articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul SEE, ajutorul acordat pentru facilitarea dezvoltării anumitor activități economice sau a anumitor domenii economice, poate fi considerat compatibil cu Acordul SEE, atunci când în astfel de ajutor nu afectează negativ condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care să contravină interesului comun. Ajutorul de restructurare este evaluat conform orientărilor Autorității privind ajutoarele pentru salvare și restructurare (denumite în continuare Orientările S & R).

În Decizia nr. 421/04/COL, Autoritatea a evidențiat faptul că autoritățile islandeze nu au furnizat niciun argument sau documente justificative relevante pentru a se evalua compatibilitatea ajutorului cu Orientările S & R. Autoritățile islandeze au transmis un plan de restructurare pentru Sementsverksmiðjan hf. printr-o scrisoare din februarie 2005. Mai mult, în februarie 2008, autoritățile islandeze au prezentat informații suplimentare privind planul de restructurare. În cele ce urmează, Autoritatea va evalua dacă aceste noi informații fac posibilă concluzia că ajutorul îndeplinește cerințele Orientărilor S & R ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Cauza T-157/01, Danske Busvognmænd/Comisia, Rec., 2004, p. II-917, punctul 116.

3.1. ORIENTĂRI APLICABILE

Ajutorul a fost acordat în octombrie 2003, când statul a scutit întreprinderea Sementsverksmiðjan hf. de obligațiile sale de pensii. Evaluarea compatibilității acestei măsuri de ajutor se va baza pe Orientările S & R din 1999 ⁽³³⁾, aplicabile la momentul acordării ajutorului.

3.2. ÎNTREPRINDERE AFLATĂ ÎN DIFICULTATE

Conform secțiunii 16.2.1 din Orientările S & R, în orice situație și indiferent de mărime, o societate pe acțiuni este considerată o întreprindere aflată în dificultate în sensul orientărilor în cazul în care capitalul social al acesteia a scăzut cu mai mult de jumătate, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni. Indiferent de tipul societății comerciale în cauză, Orientările S & R consideră o întreprindere ca fiind în dificultate în sensul orientărilor, în cazul în care aceasta îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul unor proceduri colective de insolvență. Simptomele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în dificultate sunt creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea inventarelor pe stocuri, supracapacitate, flux de capital în declin, îndatorare crescută, creșterea comisioanelor financiare și scăderea sau dispariția valorii activului net.

Capitalul social al Sementsverksmiðjan hf. a scăzut de la 1 096 milioane ISK în 2000 la 458 milioane ISK în 2003. Cifra de afaceri a întreprinderii a scăzut de la 1,06 miliarde ISK în 2000 la 863 milioane ISK în 2001 și la 598 milioane ISK în 2002. Vânzările întreprinderii au scăzut de la [...] în 2000 la [...] în 2001 și la [...] în 2002. În consecință, producția a scăzut cu peste [...]%. Rezultatele operaționale s-au înrăutățit rapid în decursul aceleiași perioade. Sementsverksmiðjan hf. a avut un profit de 70 milioane ISK în 2000 dar a suferit pierderi de 230 milioane ISK în 2001. Pierderile întreprinderii pentru anul 2002 a fost de 220 milioane ISK. În perioada 2000-2002, datoria totală a Sementsverksmiðjan hf. a crescut de la 733 milioane ISK la 1 157 milioane ISK. Activele actuale au scăzut de la 750 milioane ISK la 640 milioane ISK.

În conturile anuale ale Sementsverksmiðjan hf. pentru anul 2002, contabilii au exprimat îngrijorarea cu privire la situația financiară a întreprinderii. Pierderile acumulate și probabilitatea înaltă de continuare a pierderilor operaționale în anul 2003 au condus la concluzia că posibilitatea continuării funcționării întreprinderii este discutabilă.

Potrivit explicațiilor și informațiilor furnizate de către autoritățile islandeze, Sementsverksmiðjan hf. se afla în pragul falimentului și nu se putea redresa prin resurse proprii.

Prin urmare, Autoritatea consideră că Sementsverksmiðjan hf. era o întreprindere în dificultate în sensul Orientărilor S & R la momentul acordării ajutorului.

3.3. DEFINIREA AJUTORULUI DE RESTRUCTURARE

Ajutorul de restructurare se bazează pe un plan fezabil, coerent și de perspectivă urmărind restabilirea viabilității pe termen lung a întreprinderii. Conform secțiunii 16.2.2 din Orientările S & R, ajutorul de restructurare implică de obicei unul sau multe din următoarele elemente: reorganizarea și raționalizarea activităților întreprinderii pe baze mai eficiente, în general implicând retragerea din activitățile producătoare de pierderi, restructurarea acelor activități existente care pot fi din nou competitive și, dacă este posibil, diversificarea în direcția unor activități noi și viabile. Restructurarea financiară (injecțiile de capital, reducerea datoriilor) trebuie, de obicei, să însoțească restructurarea industrială. Dispozițiile Orientărilor S & R subliniază faptul că operațiunile de restructurare nu se pot totuși limita la ajutorul financiar destinat să compenseze pierderile din trecut, fără a se aborda motivele respectivelor pierderi.

Planul de restructurare pentru Sementsverksmiðjan hf. a constat într-o gamă largă de măsuri. Acesta a acoperit restructurarea financiară a întreprinderii, restructurarea forței de muncă și a costurilor de producție și introducerea de surse de venit alternative. Astfel, în lumina Orientărilor S & R, planul de restructurare nu s-a limitat la restructurarea financiară ci a abordat multe alte aspecte ale restructurării întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. Prin urmare, în această etapă, ajutorul se încadrează în tipul de ajutor evaluat conform Orientărilor S & R.

3.4. CONDIȚII PENTRU AUTORIZAREA AJUTORULUI DE RESTRUCTURARE

Ajutorul de stat pentru sprijinirea restructurării întreprinderilor aflate în dificultate poate fi considerat ca fiind legitim doar în anumite condiții. Acesta poate fi justificat, de exemplu, de considerente de politică socială sau regională, de necesitatea de a se lua în considerare rolul benefic jucat de întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) în economie sau de intenția de a se menține o structură de piață competitivă în cazul în care dispariția întreprinderilor ar putea conduce la poziții de monopol sau de oligopol strâns.

3.4.1. Restabilirea viabilității

Conform secțiunii 16.3.2.2(b) din Orientările S & R, acordarea ajutorului trebuie să fie condiționată de punerea în aplicare a planului de restructurare care trebuie aprobat de către Autoritate. Planul de restructurare, a cărui durată trebuie să fie cât mai mică posibil, trebuie să restabilească viabilitatea pe termen lung a întreprinderii într-o perioadă de timp rezonabilă și pe baza unor presupuneri realiste privind condițiile viitoare de funcționare. Ajutorul de restructurare trebuie să fie legat de un plan de restructurare viabil, față de care se angajează statul membru AELS însuși. Planul trebuie prezentat Comisiei cu toate detaliile pertinente și trebuie să cuprindă, în special, un studiu de piață.

Îmbunătățirea viabilității trebuie să rezulte, în principal, din măsurile interne cuprinse în planul de restructurare și se poate baza pe factori externi, cum ar fi variații ale prețurilor și ale cererii față de care influența societății comerciale este foarte redusă, dar numai dacă supozițiile despre piață sunt în general acceptate. Restructurarea trebuie să implice renunțarea la activități care ar rămâne structural generatoare de pierderi chiar și după restructurare.

⁽³³⁾ Publicate în JO L 274, 26.10.2000, p. 1 și în Suplimentul SEE nr. 48, 26.10.2000.

Dispozițiile din secțiunea 16.3.2.2(b) din Orientările S & R cer ca planul de restructurare să descrie circumstanțele care au condus la dificultățile întreprinderii, asigurând astfel o bază de evaluare pentru a se vedea dacă măsurile propuse sunt adecvate. Trebuie să țină seama, *inter alia*, de situația actuală și de perspectivele viitoare ale cererii și ofertei de pe piața produsului respectiv, cu scenarii care să prevadă cazul cel mai optimist, cel mai pesimist și ipotezele intermediare, precum și punctele tari și punctele slabe specifice ale întreprinderii. Acesta trebuie să îi permită întreprinderii să avanseze spre o nouă structură care să îi ofere perspective de viabilitate pe termen lung și să îi permită să se autosustină.

Planul trebuie să asigure o schimbare de direcție care îi va permite întreprinderii, după încheierea restructurării, să își acopere toate costurile, inclusiv amortizarea și taxele financiare. Conform Orientărilor S & R rentabilitatea estimată a capitalului trebuie să fie suficientă pentru a permite întreprinderii restructurate să concureze pe piață prin forțe proprii.

Planul de restructurare a Sementsverksmiðjan hf. a constat în patru măsuri diferite:

- restructurare financiară;
- restructurarea forței de muncă;
- restructurarea costurilor de producție;
- surse alternative de venit.

Restructurarea financiară

Autoritățile islandeze au explicat că una dintre măsurile cheie ale restructurării a fost de a reduce datoriile prin vânzarea de active. În cursul toamnei 2003, Sementsverksmiðjan hf. și-a lichidat toate activele nelegate direct de producția și de livrarea de ciment pe piața islandeză. Cu banii obținuți din această vânzare, întreprinderea și-a putut reduce datoriile existente și a avut cel puțin posibilitatea de a reduce pierderile operaționale. Veniturile totale din vânzarea de active au fost de 580 milioane ISK și au fost utilizate pentru a reduce datoriile pe termen lung și pe termen scurt. Obiectivul principal al întreprinderii a fost acela de a reduce la minim cheltuielile de capital în timpul perioadei de restructurare. Toate datoriile pe termen lung rămase au fost ulterior renegociate astfel încât întreprinderea să nu reducă principalul împrumutului pentru o perioadă de doi ani de la data vânzării.

Potrivit informațiilor furnizate, cea mai dificilă parte a restructurării pentru întreprindere a fost renegocierea datoriilor cu creditorii. Se pare că întreprinderea își mărise considerabil împrumuturile pe termen scurt și lung în cursul ultimilor trei ani anteriori vânzării, ca urmare a pierderilor suferite. Întreprinderea semnase acorduri de împrumut cu diferite instituții. Instituțiile creditoare au considerat aceste împrumuturi cu Sementsverksmiðjan hf. ca fiind împrumuturi contractate de către stat și nu au mai fost dispuse să acorde credite întreprinderii odată ce aceasta a fost privatizată decât dacă împrumuturile erau rambursate. Prin urmare, nivelul datoriilor trebuia să fie redus în mod semnificativ, fapt care a fost realizat prin

vânzarea de active care nu erau necesare în producția și/sau distribuția de ciment.

Autoritățile islandeze au indicat faptul că „reprezenta un factor critic în cadrul negocierilor [financiare] ca datoria de pensii să fie eliminată din bilanțul întreprinderii, astfel încât aceasta să furnizeze un calendar de rambursare viabil și plauzibil. Este evident, și această opinie a fost împărtășită de către cumpărători și de către creditorii, că întreprinderea nu ar fi putut să facă față atât datoriei de pensii, cât și altor împrumuturi pe termen scurt și lung, precum și să mențină în același timp un nivel critic al investițiilor în active fixe pentru a menține întreprinderea funcțională”.

Excluderea datoriei de pensii odată cu rambursarea parțială a altor datorii reprezentau un element esențial în obținerea aprobării pentru restructurarea financiară.

Restructurarea forței de muncă

La momentul vânzării, 63 de angajați lucrau pentru Sementsverksmiðjan hf. O analiză a caracteristicilor economice ale întreprinderii și ale pieței pe care aceasta activa a arătat că forța de muncă trebuia redusă cu cel puțin 20 de angajați. Pentru funcționarea fabricii erau necesari minimum 41 de angajați. Contractele cu personalul în plus au fost încetate, dar, datorită activității profesionale îndelungate a câtorva dintre acești angajați, costurile asociate disponibilizărilor au fost ridicate.

În al doilea rând, întreprinderea a operat un sistem de bonusuri asociat producției pentru majoritatea angajaților săi. Suma ce urma să fie distribuită angajaților era stabilită astfel încât costurile pentru bonusurile de producție să rămână aceleași pentru întreprindere, indiferent de numărul de angajați. A fost inițiată o negociere cu sindicatul pentru aplicarea acestui bonus de producție pe angajat astfel ca reducerea la nivelul totalului de personal să corespundă unei reduceri la nivelul sumei totale a bonusului de producție plătit.

Restructurarea costurilor de producție și surse alternative de venit

Conform autorităților islandeze, măsura cea mai importantă a fost renegocierea prețurilor materiilor prime. Mai mult, compoziția cimentului a fost schimbată pentru a se reduce costurile energetice pentru producție.

Referitor la renegocierea prețurilor pentru materiile prime, o parte semnificativă a costurilor operaționale variabile ale Sementsverksmiðjan hf. era legată de prețurile de piață internaționale/naționale și nu putea fi modificată. Acesta era cazul pentru cărbune, electricitate, praf de silice și alte materii prime. Cu toate acestea, prețul pentru furnizarea nisipului de scoică, singura materie primă locală foarte importantă, a putut fi redus cu [...]%. Prețul pentru alte materii prime locale a putut fi, de asemenea, negociat.

Mai mult, Sementsverksmiðjan hf. începuse să ardă fluide reziduale ca sursă alternativă de venit și ca modalitate de reducere a costurilor totale de combustibil.

Conformitatea cu cerințele de restructurare

În baza măsurilor descrise anterior, Autoritatea constată că planul de restructurare pentru Sementsverksmiðjan hf. respectă cerințele prevăzute în Orientările S & R. Planul de restructurare a descris circumstanțele care au condus la dificultățile Sementsverksmiðjan hf.'. Sementsverksmiðjan hf. nu se afla într-o situație în care să poată face față competiției și slăbiciunilor economice ale sectorului construcțiilor la începutul anilor 2000. Planul a cuprins o restructurare financiară profundă constând în renegocierea datoriilor cu creditorii și preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii către Fondul de pensii de stat. Restructurarea financiară a fost însoțită de măsuri de restructurare industrială inclusiv restructurarea forței de muncă (încetarea de contracte cu angajații, renegocierea avantajelor pentru angajați) și, în special, restructurarea costurilor de producție, cea mai costisitoare parte a planului de restructurare. Costurile de producție au fost reduse, compoziția cimentului a fost schimbată, contractele cu furnizorii au fost renegociate, au fost debutate inițiative de piață pentru creșterea veniturilor. Planul de restructurare al Sementsverksmiðjan hf. a prevăzut revenirea la viabilitate într-un termen scurt de doi ani, care pare o perioadă de timp rezonabilă. Planul este în prezent integral pus în aplicare și i-a permis întreprinderii să concureze pe piață prin forțe proprii. Din aceste motive, în baza informațiilor furnizate de autoritățile islandeze, Autoritatea consideră că planul de restructurare în favoarea Sementsverksmiðjan hf. respectă cerințele prevăzute în secțiunea 16.3.2.2(b) din Orientările S & R.

3.4.2. Evitarea unor denaturări excesive ale concurenței

Secțiunea 16.3.2.2(c) din Orientările S & R solicită adoptarea de măsuri pentru reducerea la minimum a oricăror efecte negative ale ajutorului asupra competitorilor. Altfel, ajutorul ar trebui considerat contravenind interesului comun și, în consecință, incompatibil cu funcționarea Acordului SEE. Această condiție îmbracă, de obicei, forma unei limitări a prezenței de care întreprinderea poate beneficia pe piața pe care activează după perioada de restructurare. În cazul în care mărimea pieței relevante este neglijabilă la nivelul SEE sau partea întreprinderii pe piața respectivă este neglijabilă, ar trebui să se considere că nu există o denaturare excesivă a concurenței.

Conform dispozițiilor din secțiunea 16.3.2.2(c) din Orientările S & R, Autoritatea va determina sfera limitării sau a reducerii necesare pentru a se asigura că nu există o denaturare excesivă a concurenței, în baza studiului de piață anexat la planul de restructurare și, în cazul în care procedura a fost inițiată, în baza informațiilor furnizate de către părțile interesate.

În acest caz, Autoritatea a deschis procedura formală de investigație în decembrie 2004 și a extins-o în noiembrie 2006. Cu toate acestea, nu au existat observații de la părțile interesate care să ofere informații cu privire la necesitatea de a impune măsuri compensatorii și sfera de extindere a acestora.

Orientările S & R sunt mai favorabile pentru acele întreprinderi la care continuarea funcționării nu este susceptibilă să antreneze efecte semnificative asupra situației concurențiale din SEE. Autoritățile islandeze au furnizat un studiu de piață privind Sementsverksmiðjan hf. și piața islandeză a cimentului, singura piață pe care este activă întreprinderea. Conform studiului, piața totală a cimentului din Islanda este limitată din cauza populației mici a țării. Există două întreprinderi active pe piața cimentului în Islanda: Sementsverksmiðjan hf. și Aalborg Portland Ísland hf. În timp ce prima dintre acestea produce și comercializează ciment și ciment de zgură, cea de-a doua importă ciment din Danemarca și îl comercializează în Islanda. În 2002, consumul de ciment în Islanda s-a ridicat la 122 899 tone⁽³⁴⁾. În 2002, consumul de ciment în UE s-a ridicat la 217,6 milioane. Prin urmare, se poate considera că ponderea Islandei pe piața cimentului din SEE este neglijabilă.

Mai mult, conform dispozițiilor din secțiunea 16.1(3) din Orientările S & R, ajutorul de restructurare poate fi considerat justificat nu doar din considerente de politică socială sau regională, dar și de dorința de a se menține o structură de piață competitivă în situația în care dispariția unor întreprinderi ar conduce la o situație de monopol sau de oligopol strâns. Acesta ar fi cazul în Islanda dacă Sementsverksmiðjan hf. ar dispărea de pe piață, care ar deveni cel mai probabil o piață a cimentului monopolizată, depinzând de importurile unicului competitor de pe piața cimentului din Islanda. Faptul că piața cimentului din Islanda a fost caracterizată fie de monopolul, fie de oligopolul strâns al celor doi jucători de pe piață arată că posibilitatea sau atractivitatea acestei piețe pentru alți actori este foarte limitată ca urmare a sferei reduse a pieței și a posibilităților sale de dezvoltare (se face trimitere în acest sens la constatările studiului de piață menționat anterior).

Autoritatea nu consideră necesar, prin urmare, să solicite măsuri suplimentare pentru a limita prezența întreprinderii pe piață.

3.4.3. Ajutor limitat la minimum

În conformitate cu dispozițiile din secțiunea 16.3.2.2(d) din Orientările S & R, valoarea și intensitatea ajutorului trebuie să fie limitate la strictul minim necesar pentru ca restructurarea să se poată realiza, în funcție de resursele financiare existente ale întreprinderii, ale acționarilor sau ale grupului de întreprinderi din care face parte. Este de așteptat ca beneficiarii ajutorului să contribuie semnificativ la planul de restructurare prin resursele proprii, inclusiv prin vânzarea de active care nu sunt esențiale pentru supraviețuirea întreprinderii sau prin finanțări externe în condiții de piață. Pentru a se limita efectul de denaturare, dispozițiile din secțiunea 16.3.2.2(d) din Orientările S & R impun ca valoarea ajutorului sau forma de acordare a acestuia să fie astfel încât să se evite furnizarea către întreprindere de numerar în surplus care ar putea fi folosit pentru activități agresive, de denaturare a pieței și care nu sunt legate de procesul de restructurare.

⁽³⁴⁾ 38,215 tone de ciment au fost importate în Islanda și 84,684 tone au fost produse în țară.

În conformitate cu Orientările S & R, Autoritatea va examina nivelul obligațiilor întreprinderii după restructurare, inclusiv situația de după orice amânare sau reducere a datoriilor. Autoritatea va examina, de asemenea, dacă vreo parte a ajutorului este utilizată pentru finanțarea de noi investiții care nu sunt esențiale pentru restabilirea viabilității întreprinderii. În orice caz, trebuie demonstrat faptul că ajutorul va fi utilizat doar în scopul restabilirii viabilității întreprinderii și că acesta nu îi va permite beneficiarului să își extindă capacitatea de producție în cursul punerii în aplicare a planului de restructurare, în afară de cazul în care acest lucru este esențial pentru restabilirea viabilității, fără a denatura în mod excesiv concurența prin aceasta.

O parte fundamentală a restructurării Sementsverksmiðjan hf. a constat în vânzarea de active care nu erau esențiale pentru supraviețuirea întreprinderii, cum ar fi teren și clădiri, precum și de acțiuni și obligațiuni deținute la alte întreprinderi de care întreprinderea în cauză putea dispune pentru a obține bani cu

scopul de a-și plăti datoriile. Mai mult, datoriile întreprinderii au fost plătite în măsura în care a fost posibil și renegociate pentru a facilita rambursarea acestora, pentru continuarea funcționării întreprinderii. Forța de muncă și costurile și structurile de producție au fost restructurate în consecință și finanțate prin mijloacele proprii ale întreprinderii. Singura intervenție din partea statului a constat în preluarea obligațiilor legate de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf. care se ridică la o sumă de aproximativ 425 milioane ISK. Aceasta a fost considerată de către creditorii întreprinderii o condiție *sine qua non* pentru a face fezabilă restructurarea acesteia. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că ajutorul acordat de către Trezorerie s-a limitat la minimumul necesar deoarece a vizat doar preluarea de către statul islandez a datoriei întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. la Fondul de pensii pentru angajații bugetari.

Costurile de restructurare pot fi rezumate după cum urmează:

(a) renegocieri cu creditori	10 811 853 ISK 2 648 904 ISK (taxă pentru derularea restructurării financiare)
(b) restructurarea forței de muncă	19 098 479 ISK 2 702 963 ISK (taxă pentru derularea restructurării forței de muncă)
(c) restructurarea costurilor de producție și surse alternative de venit	1 018 200 000 ISK
(d) reevaluarea activelor	511 856 488 ISK

Autoritatea consideră că participarea statului islandez la restructurarea întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. prin preluarea obligațiilor de pensii ale întreprinderii către Fondul de pensii pentru angajații bugetari, constituie un element fundamental pentru îndeplinirea restructurării întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. Preluarea de către stat a obligațiilor de pensii a fost considerată de către creditorii întreprinderii ca o condiție preliminară pentru renegocierea oricărui alte datorii și obligații. Acest ajutor acordat de către stat a permis întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. să obțină resursele necesare pentru finanțarea măsurilor strict legate de restructurare.

Deși preluarea obligațiilor de pensii nu a constituit un cost pentru stat nu pentru Sementsverksmiðjan hf., aceasta ar trebui inclusă în evaluarea totală a restructurării întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. Ajutorul a fost necesar pentru inițierea diferitelor măsuri de restructurare. Luând în considerare acestea și având în vedere valoarea cheltuielilor necesare pentru revenirea la starea de viabilitate a întreprinderii Sementsverksmiðjan hf., Autoritatea consideră că valoarea ajutorului implicat în această restructurare s-a limitat la minimumul necesar.

3.4.4. Ajutorul de restructurare în zonele asistate

În conformitate cu secțiunea 16.3.2.5 din Orientările S & R, Autoritatea va lua în considerare necesitățile dezvoltării

regionale la momentul evaluării ajutorului de restructurare în zonele asistate. În zonele asistate, condițiile pentru autorizarea ajutorului pot fi mai puțin stricte în ceea ce privește, în special, punerea în aplicare a măsurilor compensatorii. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă că Autoritatea va adopta o abordare permisivă cu privire la ajutorul pentru restructurarea întreprinderilor în dificultate localizate în zone asistate, pentru a ajuta o regiune să sprijine în mod artificial întreprinderi. Dimpotrivă, este în interesul regiunii să își dezvolte cât mai repede posibil activități alternative viabile și durabile.

Fabrica întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. este situată în Akranes, în regiunea central-vestică a Islandei. Această zonă figurează pe harta ajutoarelor regionale a Islandei astfel cum a fost aprobată de către Autoritate în Decizia nr. 253/01/COL din 8 august 2001. Zona este caracterizată de o rată a șomajului peste media națională și depopulare. Fabrica de ciment a existat în Akranes din anul 1958 și a constituit un element important în viața economică a zonei. Într-un oraș cu o populație de aproximativ 5 500 de locuitori închiderea acestei fabrici ar avea un efect extrem de dăunător, cumulându-se cu depopularea în curs și cu declinul social și economic general.

3.4.5. Punerea integrală în aplicare a planului de restructurare

În conformitate cu dispozițiile Orientărilor S & R, întreprinderea trebuie să pună integral în aplicare planul de restructurare care a fost acceptat de către Autoritate și trebuie să execute celelalte obligații prevăzute în decizia Autorității ⁽³⁵⁾. Autoritatea va considera orice netranspunere a planului sau neîndeplinire a celorlalte obligații ca o utilizare ilegală a ajutorului.

Acesta este calendarul prevăzut pentru planul de restructurare:

Măsură	Debutul restructurării	Finalizarea restructurării
Măsuri de restructurare financiară (negocierea și plata datoriilor către instituțiile creditoare, preluarea de către stat a obligațiilor de pensii)	Septembrie 2003	Octombrie 2003
Restructurarea forței de muncă (concediere de angajați, renegocieri cu sindicatele)	Octombrie 2003	Aprilie 2004
Restructurarea costurilor de producție (renegocierea prețurilor cu furnizorii, venituri alternative și reducerea costurilor)	Octombrie 2003	Decembrie 2004

Planul de restructurare a prevăzut generarea de profit ca urmare a restructurării întreprinderii în iulie 2005. Autoritățile islandeze au informat Autoritatea că Sementsverksmiðjan hf. a finalizat planul de restructurare și era capabilă să atingă pragul de rentabilitate încă din 2005. Din iunie 2003 până în mai 2004, Sementsverksmiðjan hf. a generat pierderi de 83 milioane ISK, comparativ cu pierderile de 250 milioane ISK în 2002. Din iunie 2004 până în mai 2005, întreprinderea a generat un profit de 22 milioane ISK.

În baza acestor informații, se pare că planul de restructurare pentru Sementsverksmiðjan hf. a avut cea mai scurtă durată posibilă, a reușit să restabilească viabilitatea întreprinderii într-o perioadă de timp rezonabilă și s-a bazat, prin urmare, pe presupuneri realiste cu privire la condițiile viitoare de funcționare.

3.4.6. Monitorizarea și raportul anual

Autoritatea trebuie să poată fi în măsură să se asigure că planul de restructurare este pus în aplicare în mod corespunzător. Acest lucru este, în mod normal, realizat prin rapoarte regulate și detaliate transmise de către statul AELS în cauză Autorității. În acest caz însă, restructurarea s-a finalizat deja odată cu restabilirea viabilității întreprinderii. Nu mai există măsuri de restructurare în curs, toate fiind finalizate cu succes. Prin urmare, nu mai este necesar să se raporteze cu privire la punerea în aplicare a planului de restructurare.

⁽³⁵⁾ În principiu, planul de restructurare trebuia să fie prezentat în versiunea integrală cu notificarea înainte de acordarea ajutorului. În acest caz, planul nu a fost prezentat în prealabil, dar elementele principale ale planului de restructurare au fost prevăzute înainte de derularea restructurării. Prin urmare, Autoritatea consideră că acesta poate fi aprobat în conformitate cu Orientările S & R.

3.5. CONDIȚIA „PRIMA ȘI ULTIMA DATĂ”

Pentru a se evita ca întreprinderile să fie asistate ilegal, ajutorul de restructurare trebuie să fie acordat o singură dată. În momentul în care ajutorul de restructurare este notificat către Autoritate, conform secțiunii 16.3.2.3. din Orientările S & R statul AELS trebuie să precizeze dacă întreprinderea în cauză a mai primit ajutor de restructurare în trecut, inclusiv ajutor acordat înainte de intrarea în vigoare a Orientărilor S & R și orice alt ajutor care nu a fost notificat.

Autoritățile islandeze au declarat că este îndeplinită condiția „prima și ultima dată”. Acestea au mai afirmat că întreprinderea nu a mai primit anterior niciun ajutor și că nu există planuri de acordare de ajutor în favoarea acesteia în viitor.

4. CONCLUZIE

Din motivele menționate mai sus, Autoritatea consideră că ajutorul acordat întreprinderii Sementsverksmiðjan hf. în legătură cu preluarea de către statul islandez a obligațiilor de pensii ale întreprinderii constituie ajutor de restructurare și este compatibil cu funcționarea Acordului SEE în baza dispozițiilor Orientărilor privind ajutoarele pentru salvare și restructurare aplicabile la momentul acordării ajutorului,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Preluarea de către stat a obligațiilor de pensii provenind de la Sementsverksmiðjan hf. către Fondul de pensii pentru angajații bugetari constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE.

Articolul 2

Ajutorul menționat la articolul 1 este compatibil cu funcționarea Acordului SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul SEE și Orientările privind ajutoarele de salvare și de restructurare adoptate de către Autoritate în 1999.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Republicii Islanda.

Articolul 4

Numai versiunea în limba engleză este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 28 mai 2008.

Pentru Autoritatea de Supraveghere a AELS

Per SANDERUD
Președinte

Kristján Andri STEFÁNSSON
Membru al Colegiului
